

Hillary Rodham Clinton

Living History

LỊCH SỬ SỐNG ĐỘNG

WWW.VNTHUQUAN.NET, 2006

Hillary Rodham Clinton

Living History

Những ngày sóng gió

Cuốn hồi ký Living History của cựu đệ nhất phu nhân Mỹ Hillary Rodham Clinton tiếp tục là một "hiện tượng" trong làng sách thế giới. Được độc giả trông chờ nhiều nhất là đoạn phân tích về sự thất bại của Clinton trong việc cải cách y tế, mối quan hệ gây tranh cãi của ông Clinton với Monica Lewinsky. Ngoài ra, cuốn hồi ký cũng nói qua về kế hoạch vận động tranh cử tổng thống của bà Hillary vào năm 2008. Lúc đầu, bà Hillary cho rằng tin về vụ dâm dục của chồng bà và cô thực tập sinh Monica có vẻ như một vụ scandal mà phe đối lập ngụy tạo. Nhưng khi chính Bill thừa nhận chuyện đó, bà đã rơi vào tâm trạng căm giận, cô đơn và vô phương hướng.

Sáng thứ tư 21-1-1998, Bill đánh thức tôi dậy sớm. Anh ấy ngồi ở mép giường và nói: "Hôm nay có một tin xuất hiện trên báo chí mà em cần phải biết".

"Anh đang nói gì vậy?".

Anh ấy nói với tôi về những bài tường thuật nói rằng anh ấy lãng nhãng với cô cựu thực tập sinh Nhà Trắng và rằng anh ấy đã đề nghị cô ta nói dối với luật sư của Paula Jones. Chương lý Kenneth Starr yêu cầu mở rộng cuộc điều tra để xem xét các khả năng buộc tội tổng thống và đã được bà bộ trưởng tư pháp Janet Reno cho phép.

Bill nói rằng anh quen biết thực tập sinh Monica Lewinsky cách đó 2 năm khi cô tình nguyện làm việc lại West Wing trong thời gian các nhân viên chính phủ đình công. Anh nói chuyện với cô ta vài lần và cô nhờ anh giúp tìm việc làm. Đó chính xác là tính cách của Bill.

Anh nói rằng cô ta đã hiểu lầm sự quan tâm của anh, và đây là điều mà tôi đã chứng kiến xảy ra vài lần trước đó. Kịch bản đó quen thuộc đến nỗi tôi dễ dàng tin rằng những lời cáo buộc là hoàn toàn không có căn cứ. Trước đó tôi cũng đã chịu đựng

những lời buộc tội vô căn cứ của cùng một vài người và tổ chức có liên quan đến vụ án của Jones và cuộc điều tra của Starr trong hơn 6 năm ròng.

Tôi hỏi đi hỏi lại Bill về câu chuyện đó. Anh vẫn một mực cho là mình không có hành động nào trái với luân thường đạo lý nhưng thừa nhận sự quan tâm của anh có lẽ đã bị hiểu lầm. Tôi chưa bao giờ thật sự biết những gì đang diễn ra trong đầu chồng tôi vào ngày hôm ấy. (...) Đối với tôi, vụ lộn xộn Lewinsky có vẻ giống như một vụ scandal tình dục khác do phe đối lập ngụy tạo ra mà thôi. Nói gì thì nói, kể từ khi Bill bắt đầu dấn thân vào con đường chính trị, anh đã bị buộc đủ thứ tội trạng từ buôn lậu ma túy đến việc có con riêng với một cô gái giang hồ ở Little Rock, còn tôi thì bị cho là một tên trộm và một kẻ sát nhân. Tôi nghĩ rằng sau cùng thì câu chuyện về cô thực tập sinh cũng sẽ chẳng hơn gì một lời ghi chú trong lịch sử báo chí lá cải.

Tôi tin chồng tôi khi anh ấy nói rằng những lời buộc tội toàn là giả dối, nhưng ngay khi tôi tưởng rằng những rắc rối liên quan đến pháp lý của chúng tôi sắp chấm dứt thì tôi nhận ra rằng chúng tôi đang đối diện khả năng sẽ có một cuộc điều tra kinh

khủng và mở rộng khác. Một hành vi gây rối dân sự đã được Srar biến thể thành một cuộc điều tra tội phạm và rõ ràng là ông ta sẽ theo đuổi nó đến cùng. (...)

Phần tiếp theo, bà Hillary mô tả những trần trở của mình trong những ngày sóng gió này trên hai cương vị: người đàn bà - vợ, và người đàn bà - chính trị gia. (Lời người dịch - LND)

Tôi quyết định mình sẽ tiếp tục tiến lên và chống trả lại, nhưng thật không dễ chịu chút nào khi phải nghe những điều người ta nói về chồng mình. Tôi biết rằng mọi người đang tự hỏi: "Làm cách nào bà ta có thể thức dậy vào mỗi buổi sáng chứ đừng nói chi đến việc xuất hiện trước công chúng? Giả sử như bà ấy không tin vào những lời buộc tội đó đi chẳng nữa thì chỉ việc nghe những lời đó chắc cũng tan nát cõi lòng lắm rồi". Vâng, đúng là như vậy. Nhận định của bà Eleanor Roosevelt rằng mọi người đàn bà trên chính trường đều phải có da dày như da tê giác trở thành câu thần chú của tôi khi tôi phải đối diện hết khủng hoảng này đến khủng hoảng khác. Chắc chắn là áo giáp của tôi đã dày lên sau ngần ấy năm. Điều này có thể đã giúp tôi chịu đựng giỏi hơn nhưng không có nghĩa là dễ dàng. Không đơn giản

giống như bạn thức dậy một ngày nọ và tự nhủ rằng: "Được, mình sẽ không để bất kỳ điều gì làm mình bận tâm cho dù nó có kinh khủng hay ác ý đến như thế nào đi nữa". Đối với tôi đó là một cảm giác bị cô lập và đơn độc (...)

Tôi cũng lo sợ rằng tấm áo giáp mà tôi đang mặc sẽ là bức tường ngăn cách bản thân tôi và những cảm xúc thật của mình, rằng có thể tôi sẽ trở nên giống như những bức biếm họa khô khan như nhận xét của một số nhà phê bình. Tôi phải lắng nghe cảm xúc của mình để có thể hành động theo những xúc cảm đó và quyết định xem điều gì là đúng cho bản thân mình mặc kệ người khác nghĩ gì, làm gì. Vốn dĩ không dễ dàng để duy trì bản ngã của mình dưới mắt công chúng, và bây giờ làm được điều này còn khó hơn gấp đôi. Tôi phải liên tục theo dõi bản thân để tìm những dấu hiệu của sự chối bỏ hay chai sạn của các mạch cảm xúc của mình.

Tác giả mô tả tiếp những hoạt động thường ngày và phản ứng của hai vợ chồng trong khi cuộc điều tra vụ Monica ngày một tăng tốc, cho đến khi... (ND)

Thứ bảy, 15-8, Bill lại đánh thức tôi dậy giống như hồi cách đây mấy tháng. Lần này anh không ngồi ở mép giường nữa mà đi tới đi lui. Lần đầu tiên anh ấy cho tôi biết sự việc thật ra nghiêm trọng hơn trước đây anh thừa nhận. Giờ đây anh nhận ra rằng anh sẽ phải khai là đã có một sự gần gũi vượt quá chừng mực. Anh nói với tôi chuyện chỉ xảy ra giữa họ trong thời gian rất ngắn và không thường xuyên. Anh đã không thể nói cho tôi biết cách đây 7 tháng bởi vì anh quá xấu hổ nên không dám thừa nhận và anh biết tôi sẽ giận dữ và bị tổn thương đến mức nào.

Tôi gần như không thể thở được nữa. Vừa thở hổn hển, tôi vừa khóc vừa hét vào mặt anh: "Ý của anh là gì? Anh đang nói gì vậy? Tại sao anh lại nói dối em?"

Tôi điên tiết lên và còn hơn thế nữa một giây sau đó. Anh ấy chỉ đứng đó lặp đi lặp lại: "Anh xin lỗi. Anh thật sự xin lỗi. Lúc đó anh chỉ cố bảo vệ em và Chelsea". Tôi không thể tin những gì tai mình đang nghe. Cho đến giờ phút này tôi chỉ nghĩ rằng anh ấy hơi khờ khạo trong việc quan tâm đến cô gái trẻ ấy và tin rằng

anh ấy đang bị xử ép. Tôi cũng không thể tin là anh có thể làm bất cứ điều gì gây tổn hại cho cuộc hôn nhân và gia đình của chúng tôi. Tôi sững sốt, đau khổ và căm giận vì đã tin anh.

Sau đó, tôi nhận ra Bill và tôi phải báo tin này cho Chelsea biết. Khi tôi bảo anh rằng anh phải làm điều đó, mắt anh nhoà lệ. Anh ấy đã phản bội lại lòng tin trong cuộc hôn nhân của chúng tôi và cả hai chúng tôi đều biết đó có thể là một sự vi phạm không có gì cứu vãn được. Và chúng tôi phải nói cho Chelsea biết anh ấy cũng đã nói dối nó. Đó là những phút giây khủng khiếp cho tất cả chúng tôi có thể tồn tại hay nên tồn tại chẳng sau một sự phản bội đau đớn đến như vậy. Tuy nhiên, tôi biết tôi phải xem xét lại cảm xúc của mình thật cẩn thận trong quỹ thời gian của chính mình.

Lúc này tôi không muốn gì hơn được đi nghỉ mát nhưng lại không thể rời khỏi Washington. Trước đó Chelsea muốn quay lại đảo Martha's Vineyard, nơi các bạn thân của nó đang chờ nó. Thế là Bill, Chelsea và tôi đến hòn đảo ấy. Chú chó Buddy cũng đi theo để bầu bạn với Bill. Nó là thành viên duy nhất trong gia

đình chúng tôi còn muốn làm điều đó. (...)

Trước khi chúng tôi dọn vào căn nhà được cho mượn, chất adrenaline do cuộc khủng hoảng gây ra đã tan biến và tôi chỉ còn lại nỗi buồn và sự thất vọng vô hạn cùng với nỗi căm giận không hề suy giảm. Tôi hầu như không thể nói chuyện được với Bill và khi tôi nói thì đó là một bài diễn văn chỉ trích. Tôi đọc sách. Tôi đi dạo trên bờ biển. Anh ấy ngủ tầng dưới. Tôi ngủ trên lầu. Ban ngày thì dễ chịu hơn là ban đêm. Bạn còn biết trông cậy vào ai khi người bạn thân nhất của bạn, người luôn giúp đỡ bạn trong những lúc khó khăn, lại là người làm bạn tổn thương? Tôi cảm thấy cô đơn không chịu nổi và tôi cũng có thể thấy rằng Bill cũng vậy. Anh ấy liên tục giải thích và xin lỗi. Tuy nhiên, tôi còn không muốn ở chung phòng với anh ấy huống chi là tha thứ. Tôi phải đi sâu vào tâm hồn mình và lòng tin của mình để tìm xem tôi có còn chút niềm tin nào cho hôn nhân của chúng tôi không và để tìm ra cách nào đó để hiểu. Vào thời điểm này, tôi thực sự không biết mình sẽ làm gì.

Hillary Rodham Clinton

Living History

Tuổi trẻ lược dịch

Trở lại những ngày đầu

Khi gặp Bill Clinton, cô Hillary Diane Rodham thuộc trong số 27 nữ sinh viên của tổng cộng 235 sinh viên của Đại học luật Yale. Thời điểm đó Bill Clinton là một trong những ngôi sao của trường (Lời người dịch - LND).

Thật không thể không đề ý tới Bill Clinton vào mùa thu 1970. Khi đến Yale, anh ấy trông như một người Viking Bắc Âu rất “ngầu” hơn là một sinh viên từng nhận học bổng Rhodes tr ở về Mỹ sau hai năm tại Oxford. Cao và đẹp trai với bộ râu nâu đỏ và mái tóc quăn bồm, anh ấy cũng toát lên sức sống từ vẻ trầm tư. Khi lần đầu tiên gặp trong sảnh sinh viên, tôi thấy anh ấy nói chuyện trước một nhóm sinh viên bu quanh lắng nghe có vẻ thích thú. Lúc đi ngang qua, tôi nghe anh ấy nói: “...và không chỉ bấy nhiêu đó thôi, chúng tôi còn trồng được những quả dưa

hầu to nhất thế giới”. Tôi hỏi người bạn: “Ai vậy?”. “Ồ, đó là Bill Clinton, anh bạn trả lời - Cậu ấy là dân Arkansas và tất cả cậu ấy nói tới trước tới giờ chỉ gồm bấy nhiêu đó thôi”! Chúng tôi không thực sự nói chuyện với nhau cho đến ngày cuối cùng của khóa học vào mùa xuân 1971. Cùng tình cờ ra khỏi lớp về nhân quyền và chính trị học của giáo sư Thomas Emerson, Bill hỏi tôi đi đâu. Khi nghe tôi nói đến phòng đào tạo để ghi danh khoá học tới, anh ấy cho biết mình cũng đến đó. Khi cùng đi, anh ấy khen chiếc váy hoa dài của tôi. Lúc nghe nói đến chiếc váy do mẹ may, anh ấy bắt đầu hỏi lần sang chuyện gia đình và nhà cửa của tôi. Chúng tôi cùng xếp hàng cho tới khi cả hai cùng tới bàn ghi danh. Cô nhân viên ngừng đầu hỏi: “Ô hay, Bill, làm gì ở đây vậy? Anh đăng ký rồi mà!”. Tôi bật cười khi nghe anh ấy thú thật rằng anh chỉ kiếm cớ theo tôi. Quãng đường dài mà chúng tôi đi cùng nhau sau đó đánh dấu buổi hò hẹn đầu tiên. Cả hai chúng tôi đều muốn xem cuộc triển lãm Mark Rothko (học sĩ phái trừu tượng người Mỹ gốc Latvia, 1903 – 1970) tại phòng nghệ thuật Yale. Tuy nhiên, do có tranh chấp về lao động, vài toà nhà trong khuôn viên trường học đã phải đóng cửa, trong đó có viện bảo tàng. Khi tôi và Bill đi ngang, anh gáy nẩy ra ý nghĩ rằng chúng tôi có thể lọt vào bên trong nếu đề nghị nhân viên bảo tàng cho chúng tôi vào nhặt rác trong sân. Nhìn anh ấy nài nỉ tìm cách cho chúng tôi vào, lần đầu tiên tôi nhận ra khả năng

thuyết phục trong hành động của anh ấy. Cuối cùng cả hai chúng tôi cũng được tham quan viện bảo tàng. Chúng tôi đi hết phòng này tới phòng khác, nói về Rothko và hội hoạ của thế kỷ 20. Tôi phải thú nhận rằng tôi rất ngạc nhiên trước những vấn đề anh ấy quan cũng như kiến thức của anh ấy về những chủ đề mà thoát tiên có vẻ không hợp với người “chàng Viking” có gốc gác Arkansas. Chúng tôi kết thúc công việc nhặt rác trong sân của viện bảo tàng. Tôi đến ngồi trên chiếc dùi không lồ của bức tượng Draped seated woman của Henry Moore và chúng tôi nói chuyện tới sẩm tối. Tôi bắt đầu nhận thấy anh chàng Arkansas này phức tạp hơn ấn tượng ban đầu. Đến nay, anh ấy vẫn có thể khiến tôi ngạc nhiên với những kết nối mà anh ấy đan dệt giữa ý tưởng và từ ngữ cũng như cách anh ấy trình bày vấn đề nhẹ nhàng. Tôi vẫn yêu cách anh ấy tư duy và cách anh ấy thể hiện ở ngoại hình. Một trong những điều đầu tiên tôi chú ý ở Bill là bàn tay. Cổ tay nhỏ và ngón tay thon trông như bàn tay nhạc sĩ dương cầm hay bác sĩ phẫu thuật. Khi lần đầu tiên gặp nhau thời sinh viên, tôi rất thích ngồi ngắm anh ấy lật sách. Bây giờ bàn tay đó đã có những dấu hiệu của năm tháng, sau hàng ngàn cái bắt tay, những cú quật bóng golf và hàng dặm chữ ký. Đôi tay, như chủ nhân của nó, bắt đầu nhăn nheo nhưng vẫn đầy sức sống, quyen rũ và tình cảm.

Mùa hè năm đó, Bill Clinton theo Hillary đến California, nơi bà làm thư ký cho một công ty luật ở Oakland (LND).

Cuối hè, chúng tôi trở về New York và thuê gian trệt căn nhà số 21 đại lộ Edgewood, với giá 75 USD/tháng. Trong gian nhà có phòng khách, lò sưởi, phòng ngủ nhỏ., phòng thứ ba dùng làm phòng đọc và phóng ăn , phòng tắm nhỏ và cái bếp “thời tiền sử”. Sàn nhà không phẳng và đĩa có thể rơi ra khỏi bàn ăn nếu chúng tôi không chêm thêm chân bàn. Tường đầy khe nứt đến mức chúng tôi phải nhét giấy nệm kín để tránh gió lạnh. Dù vậy, tôi yêu căn nhà đầu tiên của chúng tôi. Sau Giáng sinh, Bill đánh xe từ Hot Springs lên Parl Ridge (bang Illinois) đến thăm gia đình tôi. Bố mẹ tôi đã gặp anh ấy mùa hè trước nhưng tôi vẫn sợ vì bố tôi có tật chỉ trích thẳng thừng các bạn trai tôi. Tôi có thể hình dung bố sẽ nói gì khi thấy một gã theo chính kiến dân chủ với khuôn mặt có hai bát tóc dài như Elvis Presley. Mẹ tôi lại thích Bill, nhất là cái khoản anh ấy hăm hờ phụ mẹ rửa bát. Tuy nhiên, điều khiến mẹ tôi bị Bill thực sự chinh phục là sự tranh luận của anh ấy về về quyền sách triết mà mẹ đọc từ hồi đại học. Với bố tôi, thoát đầu tình hình diễn biến có vẻ chậm nhưng sau

đó không khí được làm nóng khi hai người cùng đánh bài hoặc xem bóng đá trên truyền hình. Đám bạn tôi cũng thích anh ấy. Sau khi tôi giới thiệu Bill với Betsy Johnson, mẹ cô ấy – bà Roslyn – đã níu tôi vào góc phòng, nói: “Bác không cần quan tâm cháu làm gì nhưng đừng để gã này vượt mặt. Hấn là tên duy nhất mà bác thấy có thể làm cho cháu cười”.

Sau khi học xong trường luật vào mùa xuân năm 1973, Bill đưa tôi đi dạo trong chuyến đi châu Âu lần đầu tiên của tôi (...). Đến London, Bill đã chứng tỏ mình là một hướng dẫn viên tuyệt vời. Chúng tôi trải qua hàng giờ quan tu viện Westminster, Phòng triển lãm nghệ thuật Tate và trụ sở Quốc hội Anh. Chúng tôi lang thang từ Salisbury đến Lilconn, đến Durham rồi York, dừng lại một chút để ngắm tàn tích một tu viện làm cho bị hoang phế bởi đạo quân Cromwell năm nào hay vắn vơ đi qua các ngôi vườn của một biệt thự quê khổng lồ. Rồi, khi hoàng hôn buông xuống vùng hồ tuyệt đẹp District of England, khi chúng tôi ngồi trên bờ hồ Ennerdale, Bill hỏi cưới tôi...

Tôi rất yêu anh ấy nhưng tâm trạng ngổn ngang những lo nghĩ về tương lai và cuộc sống; vì vậy, tôi đã trả lời: “Không, không phải

lúc này”. Ý tôi muốn nói: “Cho em thêm thời gian”. Mẹ tôi đã chịu nhiều đau khổ bởi cuộc hôn nhân đổ vỡ dẫn đến ly dị của ông bà ngoại tôi và thời niên thiếu cô đơn đầy buồn tủi của mẹ đã in đậm trong tim tôi. Tôi biết rằng khi quyết định kết hôn, cuộc hôn nhân của tôi phải là cuộc sống gia đình ăn đời ở kiếp. Nhìn lại quãng thời gian đó và nhìn lại chính mình, tôi nhận ra rằng tôi đã hoảng sợ thế nào về tội lỗi nói chung và về tình yêu mãnh liệt của Bill dành cho tôi nói riêng. Với tôi, anh ấy là hiện thân của sức mạnh thiên nhiên và tôi nghĩ rằng liệu mình có thể chịu nổi nỗi khó khăn sẽ kinh qua khi đối mặt những thay đổi từng thời kỳ trong cái sức mạnh thiên nhiên đó của Bill hay không. Bill Clinton sẽ là người vô giá trị nếu anh ấy không bền bỉ. Anh ấy đã lập mục tiêu và tôi là một trong những mục tiêu đó. Anh ấy cầu hôn tôi lần nữa, lần nữa và tôi luôn từ chối. Cuối cùng, anh ấy nói: “Thôi được, anh sẽ không hỏi cưới em thêm lần nào nữa và nếu em quyết định lập gia đình với anh thì em phải nói ra (...).

Sau đó Bill tốt nghiệp, trở về Arkansas dạy luật; Hillary đến Washington làm việc cho Ủy ban tư pháp Hạ viện, lúc đó thụ lý cuộc điều tra Richard Nixon trong vụ Watergate (LND).

Ngày 9/8/1974, Nixon từ chức tổng thống và tôi bắt ngờ thất nghiệp (...). Tôi quyết định nghe theo con tim hơn là cái đầu. Tôi chuẩn bị hành lý tới Arkansas. (Hillary nhận lời mời dạy khoa luật Đại học Arkansas, LND). “Bồ có mất trí không vậy? - bạn tôi, Sara Ehrman, hỏi sau khi nghe tôi thông báo - Tại sao bồ lại quảng tương lai đi?”. Đôi lúc tôi phải lắng nghe một cách khó khăn cảm giác của mình để quyết định điều gì nên làm. Khi đó bạn phải quyết định một mình, cho dù bạn bè và người thân – chưa kể công chúng và báo chí - sẽ tra vấn sự lựa chọn và hoài nghi động cơ của bạn. Tôi đã yêu Bill trong trường luật và tôi muốn ở cùng anh ấy. Tôi biết mình sẽ hạnh phúc hơn khi có Bill ở bên cạnh và chỉ cần vậy, tôi luôn tin rằng mình có thể sống mãi nguyện ở bất kỳ đâu. Do đó, tôi đánh xe tới một nơi mà tôi chưa từng sống, không có bạn bè và cả gia đình. Tuy nhiên, trái tim tôi mách rằng tôi đã đi đúng hướng (...). Vào cuối niên khóa, tôi trở lại Chicago và vùng duyên hải miền Đông để thăm bạn bè và gặp một số người từng đề nghị làm việc với tôi. Tôi vẫn không chắc mình giải quyết thế nào cho số phận. Trên đường ra phi trường, Bill và tôi đi ngang qua một căn nhà gạch đỏ gần đại học, đang treo bảng bán. Tôi bất giác chợt nhận ra rằng đó là căn nhà nhỏ rất xinh. Sau vài tuần đi xa và suy nghĩ, tôi quyết định

trở lại cuộc sống tại Arkansas và trở lại với Bill. Khi đến đón tôi, Bill hỏi: “Em còn nhớ căn nhà em thích không? Anh mua rồi. Bây giờ em hẳn phải kết hôn với anh vì anh làm sao sống nổi một mình trong căn nhà đó!”. Bill thích thú đánh xe đến và đưa tôi vào bên trong. Căn nhà có mái hiên, phòng khách trần cao, lò sưởi, một cửa sổ lớn rất to, phòng ngủ, phòng tắm và một căn bếp thoạt trông đã biết cần nhiều thời giờ dọn dẹp. Với lời cầu hôn lần này của Bill, tôi nói: “Vâng!”.

Sau tất cả những gì xảy ra từ đó tới nay, người ta hay hỏi tôi rằng tại sao tôi và Bill gắn bó với nhau. Đó không phải là câu hỏi tôi thích nhưng xét ở góc độ bản chất công chúng với thói quen dòm ngó cuộc sống chúng tôi, nó lại là câu hỏi mà được hỏi đi hỏi lại nhiều lần. Tôi biết nói gì bây giờ, để giải thích về một tình yêu bền bỉ sau ba mươi năm tháng đã ngày càng nảy nở qua những chia sẻ trong chăm sóc và dạy dỗ đứa con gái, qua việc chu tất mồ yên mả đẹp cho các cụ sinh thành và qua việc gìn giữ tình bằng hữu với các gia đình bè bạn, một tình bạn suốt đời, một niềm tin chung nhất và một lời hứa bất dịch cho đất nước chúng tôi? Tất cả những gì tôi có thể khẳng định là sẽ không ai hiểu rõ tâm can cũng như không ai có thể làm cho tôi cười, trừ Bill. Thậm chí sau gần ấy năm, anh ấy vẫn là người mạnh mẽ, đầy

sinh lực và thú vị nhất mà tôi từng gặp. Bill Clinton và tôi đã bắt đầu từ một cuộc trò chuyện vào mùa xuân 1971 và hơn 30 năm sau, chúng tôi vẫn tiếp tục trò chuyện với nhau.

Hillary Rodham Clinton

Living History

Tuổi trẻ lược dịch

Vượt qua cơn bão Monica Lewinsky

Năm 1998 - thời điểm sự kiện Lewinsky bùng nổ, nước Mỹ có hơn 4,5 triệu người lập gia đình và cũng có 1,7 triệu người ly dị hoặc hôn nhân tan vỡ. Tính đến ngày 11/10/2003, cặp vợ chồng Hillary - Bill Clinton sẽ tròn 28 năm chung sống.

Họ vẫn không có tên trong danh sách trung bình 1,5 triệu người Mỹ ly dị mỗi năm: Cơn bão Monica Lewinsky đã đi qua... (Lời người dịch - LND)

Tôi biết rằng tôi và Bill vẫn phải thực hiện các công việc thường nhật. Vài tùy viên ở Cánh Tây đã rỉ rả qua điện thoại di động về vụ Monica Lewinsky và họ thậm chí còn xì xào đằng sau những cánh cửa đóng kín. Vấn đề quan trọng bây giờ là trấn an

ban trị sự Nhà Trắng rằng chúng tôi sẽ giải quyết được cuộc khủng hoảng và sẵn sàng phản công như chúng tôi đã từng làm trong quá khứ. Điều tốt nhất tôi có thể làm cho chính mình và cho những người quanh tôi là tiến thẳng lên phía trước. Đáng lý tôi nên dành nhiều thời gian hơn cho các cuộc tiếp xúc đầu tiên với công chúng (...). Theo David Kendall (*luật sư riêng của Bill Clinton, LND*), lần này gã ác tâm (*chương lý Kenneth Starr, LND*) có thể dùng trò cũ bằng cách đòi trát toà cho thẩm cung tất cả nhân viên, bạn bè, người thân gia đình biết thông tin liên quan đến vụ Lewinsky. David Kendall nói thêm rằng ngày 16/1, Bộ trưởng Tư pháp (Janet) Reno đã gửi thư đến hội đồng thẩm phán đề nghị cho Starr mở rộng phạm vi điều tra. Sau này, chúng tôi mới biết đề nghị của Reno đã dựa vào thông tin không đầy đủ và sai lệch do chính gã ác tâm cung cấp.

Bill đã bị bịt mắt và sự bất công trong vụ việc càng khiến tôi quyết tâm đứng cạnh anh ấy thực hiện cuộc chiến chống lại những lời buộc tội. Tôi biết thiên hạ đang tự hỏi: "Làm sao bà ấy (Hillary) có thể dậy nổi vào buổi sáng, hướng hồ chường mặt ngoài công chúng? Ngay cả khi không tin những lời cáo buộc, thì nội việc nghe thiên hạ bàn tán thôi cũng đã khiến bà ấy đủ suy sụp rồi". Như tôi, Bill cũng không huỷ các cuộc hẹn trước.

Anh ấy chuẩn bị dự cuộc phỏng vấn lên lịch trước với Đài phát thanh quốc gia(...).

Chiến dịch pháp lý của Kenneth Starr cuối cùng đã thành công và Bill Clinton phải thú nhận toàn bộ sự việc trước công chúng Mỹ... (LND)

David Kendall thông báo với giới truyền hình rằng Bill sẽ phát biểu trước công chúng lúc 10 giờ tối. Vài cố vấn tin cậy nhất của Bill, luật sư Nhà Trắng Chuck Ruff cùng Paul Begala, Mickey Kantor, James Carville, Rahm Emanuel và vợ chồng Harry - Linda Thomason, đã tập trung tại khách sạn Solarium để giúp Bill soạn diễn văn. David Kendall cũng có mặt và cả Chelsea - con bé không biết chuyện gì đang xảy ra. Thoạt đầu, tôi tránh mặt. Tôi không muốn giúp Bill soạn diễn văn chỉ bởi điều đó vi phạm nguyên tắc về phép lịch sự và sự tôn trọng đời sống riêng tư mà tôi đặt ra lâu nay. Tuy nhiên, cuối cùng, vì thói quen, có thể vì tò mò hoặc cũng có thể vì tình yêu dành cho Bill, tôi đã lên gác. Khi tôi vào phòng, khoảng 8 giờ tối, ai đó đã nhanh tay vặn tắt âm lượng truyền hình. Họ biết tôi không thể chịu nổi khi nghe những gì truyền hình tường thuật về vụ bê bối Lewinsky. Lúc tôi

hỏi đến bài diễn văn, Bill còn chưa quyết định phải nói như thế nào. Anh ấy muốn công chúng hiểu rằng anh ấy thành khẩn hối hận việc lừa dối gia đình, bạn bè và đất nước, rằng mình đã phạm một sai lầm kinh khủng(...).

Chỉ Bill, tôi và nhóm chính khách đối ngoại Nhà Trắng biết trước rằng vài giờ sau bài diễn văn thú nhận tội lỗi cá nhân tổng thống, Mỹ sẽ nã tên lửa vào trại huấn luyện khủng bố của Osama bin Laden ở Afghanistan. Bill bị buộc tội ra lệnh thực hiện vụ tấn công để lái dư luận khỏi sự chú ý vào vấn đề khó khăn của mình(...). Anh ấy trở về nhà, ngập sâu trong im lặng. Quả là như tra tấn khi Bill và tôi cùng bị giam vào một nơi, nhưng cũng thật khó lòng mà thoát ra. Báo chí đã bao vây hòn đảo và chỉ chực đổ bộ xuống đó ngay khi chúng tôi xuất hiện trước công chúng. Thoạt đầu, chúng tôi không muốn xuất hiện. Nhưng Walter và chị Betsy, vợ anh, đã có thái độ khuây khỏa khi nói về những kẻ đang đòi cái đầu của Bill và chỉ trích tôi vì đã không tha thứ cho anh ấy. "Thật không thể tin nổi", Walter nói. "Tại sao bọn người ấy không hiểu cuộc đời nhỉ? Chị biết đấy, tôi đã sống đủ lâu để biết rằng những cuộc hôn nhân tốt đẹp đều kinh qua sóng gió. Chúng ta chẳng ai hoàn hảo cả. Phải dong buồm mà tiến lên

chứ!".

Cuối tháng 8, không khí bắt đầu bớt căng thẳng. Dù còn đau đớn và thất vọng về Bill, nhưng những giây phút cô đơn đã khiến tôi nghiệm ra rằng tôi vẫn yêu anh. Điều mà tôi vẫn chưa biết là cuộc hôn nhân của chúng tôi có thể hoặc cần phải chấm dứt hay không. Dự đoán từng ngày bao giờ cũng dễ hơn đoán định tương lai. Tôi chưa quyết định có nên chiến đấu cho chồng tôi và cuộc hôn nhân của tôi hay không, nhưng tôi đã quyết phải chiến đấu cho tổng thống của tôi.

Cảm xúc cá nhân và niềm tin chính trị của tôi bị va chạm dữ dội. Ở cương vị người vợ, tôi chỉ muốn vịn cổ Bill. Tuy nhiên, anh ấy cũng là tổng thống của tôi và tôi cho rằng dù thế nào, Bill cũng đang lãnh đạo nước Mỹ theo cách mà tôi phải tiếp tục hỗ trợ. Dù anh ấy gây ra điều gì, tôi không nghĩ có người nào khác trên đời này lại có thể chịu nhiều đối xử thô bạo nhẫn tâm so với những gì Bill nhận lãnh và đối mặt. Sự riêng tư của anh ấy, sự riêng tư của tôi, sự riêng tư của Monica Lewinsky và sự riêng tư của gia đình chúng tôi đã bị xâm phạm thô bạo. Tôi tin rằng những gì chồng tôi làm là hoàn toàn sai về mặt đạo đức. Tuy

nhien, tôi cũng tin rằng sai lầm của anh ấy không phải là sự phản bội Tổ quốc. Nếu những kẻ như Starr và phe cánh của y phớt lờ Hiến pháp và lợi dụng quyền hạn cho mục tiêu xấu xa và có thể lật đổ được tổng thống, thì như vậy quả thật đáng buồn cho đất nước chúng tôi. Chức tổng thống của Bill, chức tổng thống hợp hiến cũng như tính chính trực của Hiến pháp bắt đầu nằm ở vị thế chông chênh trên bàn cân. Những gì tôi làm và nói trong những ngày tháng tới sẽ ảnh hưởng đến không chỉ tương lai của tôi và Bill mà cả tương lai của nước Mỹ. Cuộc hôn nhân của chúng tôi cũng ở thế chông chênh và tôi không biết chắc nó có thể (hoặc cần phải) lật nghiêng theo hướng nào(...).

Ngày 9/9, các trợ lý của Starr đưa hai chiếc xe tải đến trước các bậc thang của Capitol và chuyển giao những bản sao của "báo cáo Starr" gồm 110.000 từ, kèm với 36 thùng hồ sơ hỗ trợ. Tôi chưa đọc báo cáo của Starr nhưng nghe đâu, trong bản báo cáo 445 trang này, từ "sex" (hoặc biến thể nào đó của nó) được nhắc đi nhắc lại đến 581 lần. (...) Việc công bố nó là một khoảnh khắc u ám trong lịch sử nước Mỹ.

Bill phó mặc số phận chính trị của anh ấy cho người dân nước

Mỹ. Anh ấy cầu xin sự cảm thông của họ rồi trở lại làm việc cho họ với sự tận tụy mà anh ấy đã đem vào nhiệm kỳ của mình kể từ ngày đầu tiên đặt chân đến Nhà Trắng. Và chúng tôi tiếp tục những phiên họp tham vấn thường kỳ, buộc chúng tôi phải nêu và trả lời các câu hỏi khó khăn mà những năm tháng vận động tranh cử không ngừng nghỉ đã cho phép chúng tôi trì hoãn. Giờ đây, tôi muốn cứu lấy cuộc hôn nhân của chúng tôi, nếu có thể được(...).

Bằng sự tha thứ của mình đối với chồng, bà Hillary đã góp phần quan trọng khiến nước Mỹ nhìn lại vị tổng thống của họ với thái độ vị tha hơn. Các cuộc tấn công vào gia đình Clinton bắt đầu gây công phẫn và bà Hillary ra tranh cử thượng nghị sĩ New York. (LND)

Vào ngày bầu cử 7/11, Bill và Chelsea bỏ phiếu cho tôi tại điểm bầu cử địa phương - trường tiểu học Douglas Grafflin ở Chappaqua. Sau bao năm trời thấy tên Bill trên phiếu bầu, tôi thấy lòng rộn ràng và vinh dự khi thấy tên của chính tôi. Kết quả thông báo vào buổi chiều cho thấy tôi chẵn chẵn thắng cử. Cuối cùng, ngày được trông đợi nhất đã đến. Do chỉ thành viên quốc

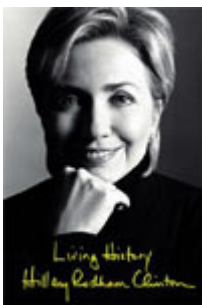
hội và ban trị sự của họ được phép vào thượng viện, không loại trừ cả các tổng thống, nên Bill cùng Chelsea và vài thành viên gia đình tôi buộc phải chứng kiến lễ tuyên thệ nhậm chức thượng nghị sĩ của tôi từ hành lang dành cho khách. 8 năm qua, tôi đã ngồi trên khán đài quan sát Bill, chia sẻ những trăn trở tương lai đất nước trong chính toà nhà này. Ngày 3/1/2001, khi bước ra giữa khán phòng thượng viện và tuyên thệ "nguyện hết lòng ủng hộ và bảo vệ Hiến pháp Hoa Kỳ...", tôi nhìn lên khán đài thấy mẹ, con gái và chồng tôi đang mỉm cười với bà thượng nghị sĩ mới toanh của New York...

Hillary Rodham Clinton

Living History

Tuổi trẻ lược dịch

Hillary Clinton hồi tưởng vụ Lewinsky

Thừa nhận đã rơi nước mắt do cuộc tình giữa cựu tổng thống Bill Clinton và cô nhân viên tập sự Monica Lewinsky, Thượng nghị sĩ Hillary Rodham Clinton cho biết ông chồng nổi tiếng vẫn không nói

sự thật với bà về mối quan hệ này cho tới trước buổi điều trần với bồi thẩm đoàn.

Thượng nghị sĩ New York đã mô tả nỗi đau bị phản bội một cách sống động trong "Living History", hồi ký kể lại 8 năm sống ở Nhà Trắng. Cuốn sách dày 562 trang luôn được chờ đợi này bắt đầu được bán ra từ hôm qua với giá 28 USD. Nhà xuất bản Simon & Schuster đã in 1 triệu bản trong đợt đầu. Thượng nghị sĩ New York được trả trước 2,85 triệu USD trong hợp đồng trị giá 8 triệu USD. Nhà xuất bản đánh giá cuốn hồi ký này đã kể lại đầy đủ quãng thời gian bà Clinton sống trong Nhà Trắng.

"Quyết định khó khăn nhất trong cuộc đời tôi là duy trì cuộc hôn nhân với Bill và chạy đua vào thượng viện ở New York", cựu đệ nhất phu nhân viết. Đầu tiên, Hillary chấp nhận câu chuyện của chồng, rằng ông giúp đỡ một nhân viên tập sự Nhà Trắng khi cô ta nhờ xin việc làm. Họ nói chuyện với nhau vài lần và mối quan hệ bị hiểu sai kinh khủng. "Đối với tôi, sự hiểu lầm trong vụ Lewinsky dường như chỉ giống như một vụ bê bối xấu xa mà cánh đối lập tạo ra mà thôi", nghị sĩ New York cho biết. Hơn 6 tháng sau, trong khi tổng thống chuẩn bị điều trần trước bồi thẩm

đoàn, bà Clinton vẫn kiên quyết cho rằng chồng mình không làm gì sai và chỉ là nạn nhân của một "âm mưu của cánh hữu". Đệ nhất phu nhân vẫn tin rằng tổng thống bị kết tội tội vàng và chỉ chú ý đến Lewinsky mà thôi. Bà không tin rằng tổng thống đe dọa cuộc hôn nhân và gia đình.

Thế rồi, sáng hôm 15/8/1998, tổng thống đánh thức vợ dậy và lần đầu tiên nói rằng "tình hình nghiêm trọng". "Anh ấy nhận ra là phải điều trần về một mối quan hệ không chính đáng. Anh ấy nói với tôi rằng những gì xảy ra giữa họ hoàn toàn ngắn ngủi và không liên tục. Anh ấy tỏ ra xấu hổ và biết rằng tôi sẽ tức giận", Hillary viết. Đệ nhất phu nhân cảm thấy khó thở. Bà bắt đầu khóc và than vãn: "Anh nói gì cơ? Ý anh là gì? Tại sao anh lại nói dối em?". Hillary càng lúc càng giận dữ. Clinton chỉ đứng đó và nói: "Anh xin lỗi. Anh rất xin lỗi. Anh đã cố bảo vệ em và Chelsea". "Tôi chết lặng đi, trái tim tan nát và thất vọng vì đã quá tin tưởng anh", đệ nhất phu nhân kể lại. Mắt Bill ngấn nước khi Hillary nói sẽ kể tất cả cho cô con gái đang ở tuổi thiếu niên. Tuy nhiên, bà thấy rằng mình vẫn yêu chồng, dù với tư cách là vợ, bà muốn vãn cổ ông.

Thượng nghị sĩ cũng mô tả những tháng ngày quan hệ hai người lạnh nhạt, và chưa bao giờ lại chán ngắt như khi cả hai cùng đến nghỉ tại Martha's Vineyard ngay sau buổi điều trần. "Chỉ có chú chó là đi cùng Bill. Đó là thành viên duy nhất trong gia đình muốn vậy". Khi ở trên đảo, Hillary không cảm thấy gì khác ngoài nỗi buồn sâu sắc, thất vọng và tức giận. "Tôi cảm thấy khó khăn khi nói chuyện với Bill. Khi nói thì toàn những lời chỉ trích. Tôi thường đi dọc bờ biển. Anh ấy ngủ ở tầng dưới, còn tôi ngủ tầng trên".

Quyết định chạy đua vào Thượng viện ở New York của bà Hillary là cách để hai người hàn gắn. "Tôi và Bill nói chuyện với nhau về các vấn đề nhưng không bàn đến tương lai mối quan hệ. Cả hai bắt đầu thư giãn".

Hillary là đệ nhất phu nhân đầu tiên giành thắng lợi, đánh bại ứng viên Cộng hoà Rick Lazio năm 2000. Bà nhậm chức vào đúng tháng chồng rời nhiệm sở. Trong ngày cuối cùng ở Nhà Trắng, hai người đã nhảy một điệu valse dài. Bà kết luận rằng những gì chồng mình làm là không đúng về mặt đạo đức, nhưng ông không hề phản bội công chúng.

Uy tín chính trị của bà Hillary Clinton đang tăng, nhưng bà khẳng định không tham gia chiến dịch tranh cử trong năm nay. Tuy nhiên, thượng nghị sĩ không loại trừ khả năng đó vào năm 2008. Bà là một trong những người gây quỹ hàng đầu của đảng Dân chủ. Bà đã huy động được hơn 3 triệu USD cho uỷ ban hành động chính trị HillPac của mình. Số tiền này được dùng để giúp các đảng viên Dân chủ khác tranh cử.

Hillary Rodham Clinton

Living History

Tuổi trẻ lược dịch

Hillary - người con, người mẹ, chính khách

Cựu đệ nhất phu nhân đã viết nhiều về lối suy nghĩ và hành xử của bà trong cuộc sống và công việc. Bà trân trọng gắn chúng với tình yêu vô bờ bến mà những người thân thiết đã dành cho bà và ngược lại.

Theo Hillary, thứ quý nhất mà bà được thụ hưởng từ cha mẹ là niềm tin mà họ ban tặng, từ đó bà tìm được lối đi và sự lựa chọn cho cuộc sống của mình. (Lời người dịch - LND)

Mẹ tôi, Dorothy Howell Rodham, là một người nội trợ. Cuộc sống của bà gói trọn trong việc chăm sóc tôi và hai em trai tôi. Đến hôm nay tôi vẫn còn thán phục vì bà đã vượt qua thời thơ ấu cô đơn để trở thành một người mẹ đầy tình yêu, luôn tỉnh táo và

cân bằng, và luôn tìm ra thời gian để trò chuyện cùng chúng tôi. Thời trẻ, từng có lúc bà phải làm người giữ trẻ để đổi lấy nơi cư ngụ và mức lương 3 USD/tuần. Ngày nào bà cũng phải giặt đồ vì bà chỉ có một chiếc somi và một chiếc váy. Nhưng kinh nghiệm làm người giữ trẻ trong gia đình đầy tình thương ấy đã dạy cho bà cách chăm sóc gia đình và con cái khi bà trưởng thành.

Vào một mùa hè nọ, mẹ giúp tôi xây dựng một thế giới tưởng tượng cho mình bằng cách xây một ngôi nhà bằng một hộp giấy, lấy những mảnh gương nhỏ làm hồ, lấy những nhánh cây con làm cây cối, rồi nghĩ ra những câu chuyện cổ tích cho búp bê đóng vai. Một lần khác, bà lại khuyến khích giấc mơ đào một đường hầm tới tận Trung Quốc của em trai Tony bằng cách đọc sách về Trung Quốc cho em nghe, để rồi mỗi sáng Tony hì hục đào những đường hầm cạnh nhà và tìm thấy những thứ ngộ nghĩnh mà mẹ đã giấu sẵn dưới đất. Mẹ luôn khuyến khích chúng tôi đọc sách để tìm hiểu về thế giới xung quanh. Hằng tuần, bà đưa tôi đến thư viện trong vùng để tôi có thể lang thang giữa những giá sách thiếu nhi...

Cả cha và mẹ tôi đều luôn có ý thức huấn luyện chúng tôi thành

những người cứng rắn để có thể tồn tại được trong bất kỳ hoàn cảnh sống nào, và phải biết đứng lên tự bảo vệ mình. Có lúc mẹ nhận ra tôi ít ra ngoài chơi với bạn bè, rồi đi chơi về thì thường khóc và mách với bà rằng đứa bạn ở nhà bên kia đường luôn xô đẩy và hiếp đáp tôi. Một lần khi thấy tôi bỏ về, bà chặn tôi lại và ra lệnh: "Hãy đi ra ngoài ấy. Nếu Suzy đánh con, con có quyền đánh lại nó. Hãy tự bảo vệ mình. Trong nhà này không có chỗ cho những người hèn yếu". Sau đó bà núp sau rèm cửa nhà bếp nhìn tôi gồng mình lên và quay lại "đấu trường" bên kia đường. Rồi tôi trở về sau vài phút, mặt bừng lên vì chiến thắng: "Giờ thì con có thể chơi với bọn con trai. Còn Suzy vẫn sẽ là bạn con".

Cha mẹ tôi có những quan niệm chính trị khác nhau, luôn tranh luận về những vấn đề chính trị quanh bàn ăn mỗi ngày, nhờ đó tôi hiểu được rằng những quan điểm khác nhau vẫn có thể cùng tồn tại dưới một mái nhà. Cho đến năm 12 tuổi, tôi đã có thể phát biểu những quan điểm riêng của mình. Những niềm tin của tôi ngày nay đều là kết quả tổng hợp và lựa chọn những quan điểm về giá trị cuộc sống của cha mẹ tôi trước đây.

Cô con gái Chelsea được bà Hillary gọi là "điều kỳ diệu của đời"

tôi". Cách bà Hillary dạy dỗ con gái chính là cách bà tự hoàn thiện mình. (LND)

Sự ra đời của Chelsea là điều kỳ diệu và hứng khởi nhất trong cuộc đời tôi. Ngay sau khi Chelsea chào đời năm 1980, Bill ôm Chelsea trong tay và đi vòng quanh bệnh viện để "tạo nên mối dây giao cảm cha con". Bill hát cho con nghe, ru con ngủ, khoe con với mọi người và nói rằng anh ấy đã 'phát minh' ra tình phụ tử. Với tôi, Chelsea là điều bí ẩn lớn nhất - có những lúc Chelsea khóc mà tôi không tài nào dỗ nổi. Tôi thường nói với bé Chelsea lúc đó: "Chelsea, đây là điều hoàn toàn mới đối với cả hai mẹ con. Mẹ chưa bao giờ làm mẹ, con cũng chưa bao giờ làm em bé. Chúng ta phải giúp nhau để làm được điều đó tốt nhất con nhé". (...)

Đến khoảng năm 1986, Chelsea bắt đầu hiểu được mơ hồ là có người cha nổi tiếng là thế nào. Trước đó, năm Chelsea 4 tuổi, có người hỏi Bill làm nghề gì, bé nói: "Cha con nói chuyện điện thoại, uống cà phê và giảng giải". Nhưng đến năm 1986 thì chúng tôi phi chuẩn bị tinh thần để cho bé hiểu những tiêu tiết tiêu cực trong chính trị, cụ thể là việc những lực lượng đối lập có

thể nói này nói kia về cha mẹ của bé. Chúng tôi ngồi quanh bàn ăn, giả vờ như đang trong một buổi tranh luận chính trị trong đó tôi đóng vai chính khách đối lập chỉ trích Bill không làm tốt vai trò thống đốc. Bé Chelsea tròn xoe mắt, không tin nổi là người ta có thể nói về cha của bé những điều tồi tệ như thế. (...)

Cho đến thời điểm đó, làm con tổng thống luôn là điều khó khăn. Bill và tôi vẫn cố sắp xếp thời gian để ăn tối cùng với con và nói về những chuyện thuần túy gia đình, như kế hoạch cuối tuần hoặc là những chuyến đi nghỉ. Tôi cũng cố gắng loanh quanh ở khu vực phòng Chelsea vào những lúc cháu đi học ballet về vì biết đâu Chelsea có điều gì cần trao đổi. Ít nhất thì tôi cũng muốn được thấy bóng dáng con tôi trước khi cháu bước vào phòng riêng...

Ngày kỷ niệm sinh nhật cháu, chúng tôi bàn về những trường đại học mà Chelsea có thể nộp đơn. Suốt buổi, Chelsea chỉ ngồi im lặng, nhưng cuối cùng lại đột ngột lên tiếng: "Ba mẹ biết không, con nghĩ là con muốn đến xem trường đại học Stanford". Tôi quên phắt việc kiềm chế phản ứng tâm lý, nói ngay: "Cái gì cơ, Stanford quá xa nhà. con không thể đi xa như thế - cách đây đến

những ba múi giờ. Cha mẹ sẽ không có lúc nào gặp con cả". Bill xiết chặt tay tôi và nói với Chelsea: "Con cưng, con có thể đi bất cứ nơi đâu con muốn". Buổi trò chuyện kéo tôi về thực tế: chẳng nào thì hơn một năm nữa, con gái sẽ rời xa chúng tôi. Có lẽ con tôi đã sẵn sàng, nhưng tôi thì chưa. (...)

Cuối cùng Chelsea cũng được nhận vào S. Tôi cố gắng không thể hiện tâm trạng âu sầu vì cảm giác sắp mất con, vì sợ rằng tôi sẽ làm hỏng mất khoảnh khắc quan trọng này trong đời con mình. Tôi tự an ủi mình bằng cách dành thật nhiều thời gian cho Chelsea. Chúng tôi chơi trò chơi để giải tỏa tâm lý này, và rồi tôi cũng vượt qua được giai đoạn khó khăn đó...

... Tôi nhận ra rằng Bill và tôi phải nói chuyện với Chelsea về điều này (vụ Monica Lewinsky). Khi tôi nói Bill phải tự làm điều đó, mắt anh nhoà lệ. Bill đã phản bội niềm tin trong cuộc hôn nhân của chúng tôi, và cả hai chúng tôi biết điều đó có thể là một đống vỡ không thể hàn gắn được. Mà bây giờ chúng tôi lại còn phải nói với Chelsea rằng Bill cũng đã lừa dối cháu nữa. Đó là những giây phút khủng khiếp đối với tất cả chúng tôi...

Một giai đoạn gay go khác của Hillary là khi bà phân vân có nên ra tranh cử hay không (LND).

Một trong những niềm an ủi trong lúc tôi cân nhắc về quyết định ra tranh cử là Bill - chúng tôi bắt đầu trò chuyện lại về những điều khác ngoài tình trạng hôn nhân của chúng tôi. Nhờ thế mà cả hai dần thoải mái trở lại. Bill rất cố gắng tỏ ra có ích, còn tôi thì tôn trọng ý kiến của anh ấy. Bill cẩn thận trao đổi từng chi tiết những bận tâm của tôi và đánh giá từng khó khăn mà tôi có thể gặp phải. Chúng tôi đổi vị trí cho nhau, giờ thì Bill đóng vai trò mà trước đây tôi vẫn hay làm đối với chồng mình. Dù sao tôi vẫn thấy mình băn khoăn mãi - khi thì tôi nghĩ tranh cử là điều tuyệt vời, khi thì tôi thấy đó là điều điên rồ. (...)

Hai khó khăn nhất trong đời mà tôi phải đương đầu cho đến nay là giữ cuộc hôn nhân của Bill và tôi, và ra tranh cử ghế thượng viện bang New York. Đến giờ, tôi biết tôi muốn cuộc hôn nhân của tôi được bền vững vì tôi yêu Bill và trân trọng những tháng năm chúng tôi sống cùng nhau. Tôi biết tôi không thể nuôi

đưỡng Chelsea một mình tốt bằng khi tôi và Bill cùng nhau nuôi dưỡng cháu. Tôi biết mình có thể sống một mình và sống tốt, nhưng tôi vẫn mong tôi và Bill có thể cùng nhau đi đến cuối con đường. Chúng tôi đã hứa cùng nhau xây dựng lại cuộc hôn nhân này với niềm tin, tình yêu và quá khứ san sẻ cùng nhau. Khi tôi nhận rõ ra điều này, tôi thấy mình sẵn sàng hơn trong việc bắt đầu bước vào cuộc tranh cử. (...)

Mục tiêu của tôi là đi đến 62 hạt trong toàn tiểu bang. Tôi dừng lại các quán nhỏ bên đường như cách mà Bill và tôi từng làm trước đây, dù chỉ có vài người trong quán tôi cũng dừng để bước vào và trò chuyện với họ về những mối bận tâm của mọi người. Với tôi, đó là cách tốt nhất để tiếp cận những vấn đề của người dân. Nhưng tôi không cảm thấy mệt mà ngược lại, cuộc vận động tiếp thêm năng lượng cho tôi, tôi học được cách lắng nghe người khác, xem xét những lựa chọn khác nhau và quyết định dựa trên bản năng của mình (...)

Ngày cuối cùng ở Nhà Trắng (LND)

Tôi cảm ơn người nhân viên phụ trách trang hoàng hoa cho từng căn phòng trong Nhà Trắng, cảm ơn những người đã làm bếp cho chúng tôi, những người đã cẩn thận chăm sóc nơi ở này. Tôi ôm những người xung quanh để tạm biệt, và rồi biến những giây phút này thành vũ điệu chia tay. Chúng tôi xoay tròn trong gian phòng lát đá. Chồng tôi chen vào, ôm tôi trong vòng tay và chúng tôi nhảy điệu valse suốt chiều dài hành lang rộng. Lúc đó, tôi nói lời chia tay với ngôi nhà mà tôi đã sống 8 năm trong dòng lịch sử.

Hết